

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۹ / ۳ / ۲۰		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال ۱۳۸۹	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	از مهم ترین تأثیرات « قافیه » در شعر است.	۰/۲۵
۲	کدام بخش قصیده ، مقصود اصلی شاعر را در بر دارد ؟	۰/۲۵
۳	تعداد رشته ها در « مسمط تضمینی » تابع چیست ؟	۰/۲۵
۴	کدام اثر ، از اولین مثنوی های شعر فارسی دری است ؟ الف) منطق الطیر ب) شاهنامه پ) آفرین نامه ت) بوستان	۰/۲۵
۵	از عمده ترین درون مایه های شعر نیمایی ، دو مورد را بنویسید.	۰/۵
۶	برای فهم یک تشبیه ، باید به سراغ کدام پایه ی تشبیه رفت ؟ چرا ؟ این پایه را ، در تشبیه موجود در بیت زیر مشخص کنید. « نالم ز دل چو نای من اندر حصار نای پستی گرفت همت من زین بلند جای »	۰/۷۵
۷	« تشبیه بلیغ » موجود در بیت زیر را ، مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. « ز تاب آتش دوری ، شدم غرق عرق چون گل بیار ای باد شبگیری ، نسیمی زان عرق چینم »	۰/۵
۸	با توجه به بیت « صلا ی یوسف گل شد جهان گیر زلیخای جوان شد عالم بیر » : الف) حذف کدام پایه ی تشبیه ، ادعای اتحاد و هم سانی طرفین تشبیه را ، قوت بخشیده است ؟ ب) صفت مشترک « طرفین تشبیه » را در مصراع دوم بیت بیابید. پ) « مشبه » را در تشبیه موجود در مصراع اول بنویسید.	۰/۷۵
۹	با « مشبه به » زیر یک « تشبیه مرکب » بسازید. « گل هایی قرمز که در مرغزاری سبز رویده اند. »	۰/۵
۱۰	با توجه به بیت « نفسی بیا و بنشین ، سخنی بگو و بشنو که به تشنگی بمردم بر آب زندگانی » الف) ذکر کدام پایه ی تشبیه به تنهایی ، سبب پیدایش « استعاره های مصرحه » شده است ؟ ب) مفهوم این استعاره ها را بنویسید.	۰/۷۵
۱۱	در استعاره ی موجود در کدام بیت ، جزئی از « مشبه به » به « مشبه » اضافه شده است ؟ این اضافه را ، مشخص کنید و نام آن را بنویسید. الف) قضا چون ز گردون فرو هشت پر همه زیرکان کور گردند و کر ب) تو را ز کنگره ی عرش می زند صفیر ندانمت که در این دامگه چه افتاده است	۰/۷۵
	« ادامه ی سؤالات در صفحه ی دوم »	

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۹ / ۳ / ۲۰		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال ۱۳۸۹	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۲	در بیت زیر، کدام واژه در پیدایش «استعاره ی مکنیه» مؤثر بوده است؟ نوع این استعاره ی مکنیه را بنویسید. «گرچه من خود ز عدم دل خوش و خندان زادم / عشق آموخت مرا شکل دگر خندیدن»	۰/۵
۱۳	در بیت «یکی درخت گل اندر میان خانه ی ماست / که سروهای چمن پیش قامتش پستند»، «معنای مجازی» ترکیب مشخص شده و «نوع علاقه» ی آن را بنویسید.	۰/۵
۱۴	با توجه به بیت «برآشفقت ایران و برخاست گرد / همی هر کسی کرد ساز نبرد» الف) کدام واژه «مجاز» است؟ «مفهوم» آن را بنویسید. ب) «قرینه» و «نوع علاقه» ی این مجاز را مشخص کنید.	۱
۱۵	مفهوم «کنایات» زیر را بنویسید. الف) سخن دهان به دهان می گشت. ب) ریش در دست دیگری داشتن.	۰/۵
۱۶	در بیت زیر «کنایه» را بیابید و «مفهوم» آن را بنویسید. «چو بشنید بیچاره بگریست زار / که ای خواجه دستم ز دامن بدار»	۰/۵
۱۷	جمله ای بنویسید و در آن، واژه ی «نفس» را در معنای مجازی به کار ببرید.	۰/۵
۱۸	در بیت زیر، تکرار آگاهانه ی مصوت بلند در غنای موسیقی بیت، مؤثر است. «جان بی جمال جانان میل جهان ندارد / هر کس که این ندارد حقاً که آن ندارد»	۰/۵
۱۹	با توجه به بیت «گفتم گره نگشوده ام، زان طره تا من بوده ام / گفتا منش فرموده ام، تا با تو طراری کند» «سجع» ها را بیابید و «نوع» آن ها را بنویسید.	۱
۲۰	در کدام بیت، آرایه ی «موازنه» به کار رفته است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) تازه ترین سنبل صحرای ناز / خاصه ترین گوهر دریای راز ب) خواب نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را ز سیل	۱
۲۱	ارزش موسیقایی جناس موجود در کدام بیت، بیشتر است؟ دلیل خود را، با ذکر واژه های هم جنس، بنویسید. الف) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می دهی / کاین زمانم گوش برچنگ است و دل در چنگ نیست ب) هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید / ما نیز یکی باشیم از جمله ی قربان ها	۱
۲۲	در بیت زیر، «جناس» ها را بیابید و «نوع دقیق» هر یک را بنویسید. «شکر کند چرخ فلک، از ملک و ملک و ملک / کز کرم و بخشش او، روشن و تابنده شدم»	۱
۲۳	در کدام یک از بیت های زیر، آرایه ی «تصدیر» وجود دارد؟ چرا؟ الف) همه بینند نه این صنع که من می بینم / همه خوانند نه این نقش که من می خوانم ب) عطار شد آن عارض و آن خط سیه عطر / هم عاشق عطر من و هم عاشق عطار	۰/۵
	«ادامه ی سؤالات در صفحه ی سوم»	

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	سوالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۹ / ۳ / ۲۰		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال ۱۳۸۹	

ردیف	سوالات	نمره
۲۴	ارتباط میان واژه‌های مشخص شده در هر یک از بیت‌های زیر، سبب پیدایش کدام «آرایه‌های ادبی» شده است؟ الف) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد ب) ز مشرق سرکوی، آفتاب طلعت تو دل ریمده‌ی ما را انیس و مونس شد اگر طلوع کند طالعم همایون است	۱
۲۵	تضاد به کار رفته در کدام بیت، هنرمندانه و از لطیف‌ترین نوع تضادهاست؟ این تضاد را مشخص کنید. الف) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم ب) بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم می رود و نمی رود ناچه به زیر محلم	۰/۵
۲۶	در عبارت زیر، آرایه‌ی «حس آمیزی» را بیابید و دلیل خود را بنویسید. « مثل این است که شب نمناک است / دیگران را هم غم هست به دل / غم من لیک / غمی غمناک است. »	۰/۵
۲۷	در بیت « ماهم این هفته برون رفت و به چشمم سالی است / حال هجران تو چه دانی که چه مشکل حالی است » واژه‌ی « ماه »، یقیناً به معنی است و در معنی با واژه‌های سال و هفته، متناسب است؛ به همین دلیل آرایه‌ی را پدید آورده است.	۱
۲۸	در بیت « آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است / و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است » الف) « لف و نشر » از چه نوع است؟ ب) نوع رابطه‌ی « لف ها و نشرها » را بنویسید.	۰/۵
۲۹	با توجه به بیت « ذره را تا نبود همت عالی حافظ / طالب چشمه‌ی خورشید درخشان نشود » شاعر، دلیل حرکت ذره را به سمت بالا چه می‌داند؟ این کاربرد سبب ایجاد کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟	۰/۵
۳۰	در هر یک از بیت‌های زیر، کدام یک از آرایه‌های « اغراق »، « تضمین »، « تلمیح » و « تناقض » وجود دارد؟ قسمت‌هایی را که نشان‌دهنده‌ی این آرایه‌هاست، مشخص کنید. الف) ای پریشان گوی مسکین، پرده دیگر کن ب) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای پ) هرگز کسی ندید بدین سان نشان برف ت) بهر این فرمود رحمان ای پسر پور دستان جان ز چاه نابردار در نخواهد بُرد من در میان جمع و دلم جای دیگر است گویی که لقمه‌ای است زمین در دهان برف کل یوم هو فی شأن ای پسر	۲
	« موفق باشید »	جمع نمره
		۲۰